

# RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1878.

Första Kammaren.

N:o 1.

Sedan, i kraft af 49 § Regeringsformen och 2 § Riksdagsordningen, Riksdagen sammankommit till lagtima möte här i hufvudstaden Tisdagen den 15 Januari 1878, samt de af Kamrarnes ledamöter, hvilka blifvit till denna riksdag nyvalde, kallats att samma dag till Hans Excellens Herr Statsministern och Chefen för Kongl. Justitiedepartementet aflemna sina fullmakter för granskning jemlikt 32 § Riksdagsordningen; så och efter det granskningen af de nämnda dag aflemnade fullmakter försiggått och desamma blifvit till ledamöterna återställda, sammanträdde Riksdagens Första Kammare i den uti Riksdagens hus för Kammaren anordnade samlingssal

## Onsdagen den 16 Januari.

Kl. 10 f. m.

Herr Mannerskantz framträdde till talmansbordet och yttrade: Då jag med stöd af grundlagens bud nu åter en gång framträder på denna plats för att derifrån öppna Första Kammarens sammanträden vid nyss började nya riksdag, känner jag mig manad, att, innan jag skriker dertill, först helsa Kammarens samtliga förut varande eller nyinträdande ledamöter med den från hjertat gående önskan, att vi, under våra blifvande förhandlingar och genom de beslut vi komma att fatta, icke allenast må väl häfda den ansvarsfulla, värdiga och fasta ställning inom representationen samt inför Konungen och folket, som det tillhör denna Kammare att fortfarande intaga, utan ock lyckas att befrämja allt, som kan gagna eller befästa vår inre samhällsutveckling, eller vår yttre trygghet. I det förra afseendet hafva tecken börjat visa sig, som mana till stor omtanke och försigtighet, om vi vilja bevara frukterna af vårt samhälles framgångsrika arbete under många föregående år och icke tvingas att stanna med ett långt uppehåll på den väl inledda vägen. Och i det sednare hänseendet tränga varningsropen allt starkare fram för att uppkalla oss att utan längre dröjsmål med offervillig förtänksamhet söka taga framför allt vara på det, som, emedan det utgör vilkoret för dess tillvaro, för hvarje folk måste anses såsom det mest outhärliga och dyrbara af allt hvad det eger värdefullt. Ett och annat ämne af den allra största vikt torde således, eller borde åtminstone, blifva föremål för ett allvarligt och

sträfsamt, gemensamt arbete inom den nu sammanträdde representationen — och, skulle de der komma att behandlas, måtte då alla goda krafter förena sig om att söka åstadkomma dessa stora frågors lösning på ett sådant sätt, att vårt fäderneslands lugna framtid i dubbelt afseende derigenom betryggas och att åt vårt folk beredes tillfälle, att sedan ostördt fridfullt få arbeta på höjandet af sitt andliga och materiella välbefinnande i alla riktningar. Efter uttalande af dessa önsknings förklarar jag nu Första Kammarens första sammanträde vid 1878 års riksdag vara öppnadt.

Sedan Herr Ordföranden derefter intagit talmansplatsen, tillkännagaf Herr Ordföranden, att han, på grund af bestämmelsen uti 1 § 2 mom. af Kammarens ordningsstadga, anmodat e. o. Amanuensen i Kongl. Biblioteket Erik Wilhelm Dahlgren att, till dess sekreterare blifvit utsedd, föra Kammarens protokoll, äfvensom att Herr Ordföranden för tillfället anställt kanslibiträden och vaktbetjening till erforderligt antal.

Upplästes följande handlingar:

Till äldste ledamoten i Riksdagens Första Kammare, Herr f. d. Kaptenen, Kommendören af Kongl. Nordstjerne- och Wasa-orden, första klassen, C. A. Mannerskantz.

Härjemte får jag öfverlemnna berättelse om förloppet vid den i dag verkställda, i § 32 Riksdagsordningen föreskrifna granskning af fullmakter för ledamöter af Riksdagens Första Kammare jemte förteckning å de Kammarens ledamöter, för hvilka fullmakter blifvit aflemnade; äfvensom jag har äran meddela, att Hans Maj: Konungen i morgon, onsdag, kl. 12 på dagen å Kongl. slottet emottager den deputation, som, enligt § 33 Riksdagsordningen, har att hos Konungen begära talman och vice talman för Kammaren.

Stockholm den 15 Januari 1878.

*Louis De Geer.*

Protokoll, hållet inför Hans Excellens Herr Statsministern och Chefen för Kongl. Justitiedepartementet vid lagtima riksdagen i Stockholm den 15 Januari 1878.

Sedan till följd af stadgandet i § 32 Riksdagsordningen Herr Statsministern och Chefen för Kongl. Justitiedepartementet anmodat tre bland fullmäktige i Riksbanken och tre bland fullmäktige i Riksgäldskontoret att närvara vid den granskning af riksdagsmannafullmakter, som jemlikt Riksdagsordningens nämnde § denna dag borde

ega rum, så infunno sig nu i anvisad lokal inom Kongl. kanslihuset, af fullmäktige i Riksbanken: Herrar Kammarherren m. m. Grefve C. Lewenhaupt, f. d. Statsrådet m. m. Juriskandidaten P. J. von Ehrenheim och Hemmansegaren Liss Olof Larsson samt af fullmäktige i Riksgäldskontoret: Herrar Öfverstekammarjunkaren m. m. Friherre G. S. Åkerhielm, Bruksegaren m. m. Filosofie doktorn C. von Stockenström och Sekreteraren m. m. vice Häradshöfdingen Per Samzelius.

Vid den granskning af ingifna fullmakter för ledamöter af Första Kammaren, som härvid företogs, befunnos fullmakterna i föreskrifven form utfärdade; och skulle öfver hvad sålunda förekommit protokoll meddelas Första Kammaren; hvarjente förteckning å de Kammarens ledamöter, för hvilka fullmakter blifvit aflemnade, skulle till Kammararen öfverlemnas samt fullmakterna till bemälda ledamöter återställas.

In fidem  
G. Rydning.

Förteckning å ledamöter af Riksdagens Första Kammare,  
för hvilka fullmakter blifvit den 15 Januari 1878 till  
Chefen för Kongl. Justitie-departementet aflemnade.

Upsala län.	Akademiadjunkten m. m. F. G. Afzelius.
Södermanlands län.	Godsegaren m. m. Juriskandidaten Grefve A. E. K. Mörner.
Jönköpings län.	Kammarrådet m. m. F. A. Anderson.
Kronobergs län.	Hemmansegaren J. Pehrsson. Statsrådet m. m. C. J. Thyselius.
Kalmar län, norra delen.	Bruksegaren m. m. G. de Maré.
Blekinge län.	Borgmästaren m. m. L. W. S. Lothigius. Kammarherren A. F. Z. Rappe.
Kristianstads län.	Godsegaren, Friherre F. Barnekow. Godsegaren m. m. Filosofie doktorn Grefve G. Posse.
Malmöhus län.	Landtbrukaren C. Olsson. Envoyén m. m. Friherre C. F. L. Hochschild.
Elfsborgs län.	f. d. Öfversten m. m. Friherre R. M. Klinckowström. Handlanden N. Sandberg.
Skaraborgs län.	Godsegaren S. H. Littorin. f. d. Ryttmästaren m. m. N. G. Fock.
Vermlands län.	Bruksegaren m. m. R. Adlersparre.
Vestmanlands län.	Fullmäktigen i Riksgäldskontoret E. J. Mallmin.
Kopparbergs län.	Borgmästaren m. m. E. M. Sundell.
Gefleborgs län.	Öfversten m. m. J. G. W. von Rehausen. Bruksegaren m. m. W. Fogelmarck.
Vesternorrlands län.	Skeppsredaren G. F. Cavallin.

Enligt 2 § uti ordningsstadgan för denna Kammare, verkställes utprop af Kammarens samtliga ledamöter, hvarvid såsom frånvarande antecknades:

Hans Excellens Herr *Björnstjerna*,  
Friherre af *Ugglas*,  
Grefve *Lagerbjelke*,  
Friherre *Adelsvärd*,  
Grefve *Mörner*, *Oscar*,  
Herr *Ribbing*, *Carl*,  
„ *Holmberg*,  
Friherre *Koskull*,  
Herr *Wennerberg*,  
„ *Thyselius*,  
„ *Carleson*,  
„ *Dahm*,  
„ *Ulfsparre*,  
Grefve *Horn*,  
Herr *von Koch*,  
Friherre *Wrede*,  
Herr *Dufva*,  
Friherre *Ramel*,  
Herr *Tornerhjelm*,  
„ *Hammar*,  
Friherre *Alströmer*,  
Herr *von Möller*,  
„ *Wallberg*,  
Grefve *Ehrensvärd*,  
Herr *Ekman*, *J. J.*,  
Friherre *von Essen*,  
Herr *Rylander*,  
Grefve *Sparre*,  
Herr *Wallenius*,  
„ *Rosensvärd*,  
„ *Lagerstråle*,  
„ *Cassel*,  
„ *Berg*,  
„ *Burman*,  
„ *Almqvist*,  
„ *Grafström*.

Upplästes följande läkarebetyg:

Att ledamoten af Riksdagens Första Kammare, Häradshöfding A. W. Dufva är sjuk i njurinflammation och till följd deraf hindrad att tills vidare deltaga i Riksdagens förhandlingar, intygar  
Stockholm den 15 Januari 1878.

*Adolf Kjellberg.*  
Med. D:r.

Herr Ordföranden tillkännagaf derefter att, enligt honom tillhandakommet meddelande, Herr *Almqvist* vore af ett tillfälligt illamående förhindrad att infinna sig uti dagens sammanträde.

Att deltaga i den deputation, som enligt 33 § Riksdagsordningen borde till Hans Maj:t Konungen afgå för att begära utnämmandet af Kammarens Talman och vice Talman, utsågos af Herr Ordföranden följande tolf ledamöter:

Friherre *Hochschild*, såsom Deputationens Ordförande,

Herr *Afzelius*,

„ *Anderson, Frans Albert*,

„ *Lothigius*,

„ *Rappe*,

Friherre *Barnekow*,

„ *Klinckowström*,

Herr *Littorin*,

„ *Fock*,

„ *Mallmin*,

„ *von Rehausen*, och

„ *Fogelmarck*.

Sedan den utsedda deputationen, som härefter afgått till Kongl. Slottet, efter en stunds förlopp återkommit, tillkännagaf deputationens Ordförande, Friherre *Hochschild*, att Hans Maj:t Konungen behagat till Talman i Första Kammaren vid innevarande riksdag utnämna Herr *Anton Niklas Sundberg* och till vice Talman Herr *Eduard Henrik Carlsson*, hvilka i deputationens närvaro inför Konungen aflagt den i 33 § Riksdagsordningen föreskrifna ed.

Herr Talmannen framträdde och yttrade följande helsningsord till Kammarerna:

Mine Herrar! Då jag för nära sex år sedan nedlade talmansklubban, var jag fast besluten att aldrig mer återtaga henne. Så har likväl nu skett. Genom Konungens nådiga förtroende är jag nemligen oförmodadt utsedd till Första Kammarens Talman och har saknat skäl att frånsäga mig detta ärofulla uppdrag. Jag känner djupt, hvilka pligter det medför och huru litet min förmåga motsvarar deras kraf. Mitt första helsningsord till Eder, mine Herrar, måste därför blifva en bön om samma öfverseende, samma välvilliga bistånd, som jag hos Medkammaren tillförene rönt. Det skall ganska säkert icke vägras mig, ty redligt uppsåt har städse hjälpsamma händer att påräkna. Dessutom sträfva vi ju alla för det stora gemen-

samma målet att på bästa sätt gagna ett älskadt fosterland; och är icke redan denna fosterlandskärlekens makt ensam tillräcklig att öfvervinna hvarje svårighet, att bevara väsendtlig endragt under tillfälliga meningsbrytningar och att framkalla det inbördes bistånd, som är nödvändigt för riksdagsärendenas lyckliga behandling? Emedan jag är lifligt öfvertygad härom, går jag nu utan all fruktan till det arbete, som blifvit mig förelagdt, och jag vågar med tillförsigt hoppas, att jag, jemte klubban, må hos Kammaren ärfva åtminstone något af den ynnest, som i rikt mått varit mina företrädare beskärd.

Upplästes följande skrifvelse:

Till Herr Talmannen i Riksdagens Första Kammare!

Då Riksdagens Kamrar icke vidare komma att på förut öfligt sätt genom två Öfverste-kammarjunkare inbjudas att sammankomma till Riksdagens öppnande, tillåter jag mig hemställa, att Herr Talmannen ville för Första Kammaren i dag tillkännagifva, att Kongl. Maj:t genom offentliga anslag i Nåder bjudit och kallat denna lagtima Riksdags samtliga ledamöter att i morgon Torsdag den 17 innevarande månad klockan elfva förmiddagen sig uti St. Nicolai eller stadens Storkyrka infinna, samt efter förrättad gudstjenst sig till Rikssalen enligt § 34 i Riksdagsordningen begifva, för att der inhemta hvad Kongl. Maj:t har att Riksdagen meddela.

Stockholm den 16 Januari 1878.

*Louis De Geer.*

Statsminister.

Herr Talmannen tillkännagaf att på grund af den kallelse, hvarom den upplästa skrifvelsen innehölle underrättelse, Kammarens nästa sammanträde blifvit utsatt till kl.  $\frac{1}{2}$  11 f. m. påföljande dag.

Härefter upplästes ett läkarebetyg af följande lydelse:

Att Landshöfdingen, Riddaren och Kommendören af Kongl. Maj:ts Orden, Högvälborne Herr Grefve G. Lagerbjelke genom en kronisk hjerncongestion är förhindrad att inställa sig i Stockholm till början af innevarande års riksdag, varder härmed på aflagd embetsed intygadt.

Nyköping den 15 Januari 1878.

*J. V. Granberg*

Lazarettläkare.

Herr Talmannen anmälde, att till erhållande af sekreterarebefattningen hos Kammarerna endast en sökande anmält sig; varande den ingifna ansökningen, som nu upplästes, af följande lydelse:

Till Riksdagens Första Kammare!

Härmed får jag vördsamt anmäla mig såsom sökande till sekreterarebefattningen hos Kammarerna under innevarande riksdag.

Stockholm den 16 Januari 1878.

*Otto Brakel.*

Riddarhussekreterare.

Uppå Herr Talmannens hemställan förklarade sig Kammarerna nu vilja anställa val af sekreterare, hvilket val med slutna sedlar företogs; och befanns efter valförrättningens slut Riddarhussekreteraren m. m. *Carl Otto Brakel* hafva blifvit till sekreterare utsedd med alla afgifna, eller 73 röster.

Herr Talmannen hemställde, huruvida Kammarerna behagade besluta att nästa Fredag den 18 i denna månad företaga val af de fyra ledamöter, som, i enlighet med 35 § Riksdagsordningen och 6 § i Första Kammarernas ordningsstadga, ega att jemte Talmannen tillsätta Kammarernas kanslipersonal och vaktbetjening.

Svarades ja.

Vidare föreslog Herr Talmannen, att val såväl af ledamöter och suppleanter i Riksdagens ständiga Utskott som ock af två ledamöter för att hafva inseende öfver Riksdagens Kansli samt af de tre ledamöter, hvilka, jemlikt 3 § i de reglementariska föreskrifterna för Riksdagen, skola deltaga i talmansöfverläggningarna, skulle anställas Onsdagen den 23 i denna månad; hvilket jemväl bifölls.

Herrar *von Koch*, *Grafström* och *Berg* erhöilo, hvarefter annan ordet och tillkännagäfv, att de inställt sig vid riksdagen.

Härefter fick Riddarhussekreteraren *Brakel* företräda, underrättades om det nyss skedda valet och öfvertog protokollsföringen.

In fidem.

*E. V. Dahlgren.*

Herr Ekman, Carl, erhöåll ordet och yttrade: Då Kammarens arbetsordning icke bestämmer, hvilket antal suppleanter skola utses i de ständiga utskotten, anhååller jag, att Kammaren måtte besluta, att samma antal suppleanter må vid innevarande riksdag utses i de ständiga utskotten som vid nästföregående riksdagar.

Till detta förslag lemnade Kammaren, uppå gjord proposition, sitt bifall.

---

Kammaren åtskildes klockan  $\frac{3}{4}$  1 e. m.

In fidem.  
*O. Brakel.*

### Torsdagen den 17 Januari.

---

Kammaren sammanträdde kl.  $\frac{1}{2}$  11 f. m.

Herr Talmannen och Kammarens Herrar ledamöter afgingo kl. nära 11 till Storkyrkan, der riksdagspredikan höålls af e. o. Hofpredikanten J. C. Bring. Efter slutad gudstjenst begaf sig Kammaren till rikssalen, hvarest Hans Maj:t Konungen med ett tal öppnade Riksdagen. Sedan Hans Excellens Herr Statsministern härefter uppläst Kongl. Maj:ts nådiga berättelse om hvad i riket och dess styrelse sig tilldragit sedan sista riksdag, samt Herrar Talmän till Hans Maj:t Konungen framfört uttrycken af Kamrarnes undersåtliga vördnad, och hvardera emottagit ett exemplar af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående Statsverkets tillstånd och behof; aflade Deras Kongl. Högheter Arffurstarne Oscar Carl August, Hertig af Gotland, och Oscar Carl Wilhelm, Hertig af Westergötland, tro- och huldhetsed till Hans Maj:t Konungen; hvarefter ceremonien på rikssalen afslutades och Kammaren, enligt beslut, fattadt före afgången från samlingsrummet, åtskildes vid utgången från rikssalen kl.  $\frac{3}{4}$  2 e. m.

In fidem  
*O. Brakel.*



## Fredagen den 18 Januari.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

---

Herr *Bibbing*, *Carl*, Friherre af *Ugglas*, Herrar *Holmberg*, *Burman*, *Cassel*, *Rylander*, *Wallenius*, *Dahn*, *Ekman*, *Johan Jakob*, och *Tornerhjelm* samt Friherre *von Essen* och Grefve *Sparre* begärde, hvar efter annan, ordet och anmälde, att de infunnit sig för att deltaga i riksdagsgöromålen.

Härefter erhöi Herr *Wallberg* ordet och tillkännagaf, dels att han af sjukdom hindrats att förr än nu inställa sig vid Riksdagen, dels ock att Herr *Hammar* af enahanda orsak varit och fortfarande vore urståndsatt att afresa hit till staden; hvarefter Herr *Wallberg* ingaf två läkarebetyg, som upplästes och lydde sålunda:

Att Fabrikören och Riddaren Herr Isac Wallberg varit af sjukdom hindrad att sig å föreskrifven dag vid nu påbörjade riksmöte inställa, varder på aflagd embetsed intygadt.

Halmstad den 15 Januari 1878.

*J. Nordström.*

Stadsläkare.

Att Herr Possessionaten Carl Hammar af sjukdom är förhindrad att ännu på någon tid resa till Stockholm och bevista nu stundande riksmöte, intyggar

Halmstad den 9 Januari 1878.

*Abrik Lindh.*

M. L.

---

Grefve Hamilton: Jag får till Kammaren hemställa, huruvida icke Kammaren behagade förena sig med mig uti en anhållan hos Herr Talmannen derom, att det tal, han i går höll på rikssalen, måtte blifva här uppläst för att i Kammarens protokoll förvaras.

Sedan Kammaren, uppå gjord proposition, härtill lemnat bifall, uppläste Herr Talmannen det ifrågavarande talet, hvilket hade följande lydelse:

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Att frukta Gud och ära Konungen är gammal svensk visdom. Om än således intet grundlagsbud föreskref, att vid hvarje riksdags

början Kamrarne skola genom sina talmän inför tronen frambära undersåtliga vördnadsbetygelser, så skedde det ändå af hjertats fria böjelse. Särskildt gifver ock en långvarig lycka anledning till tacksamhet, främst mot Honom, som är alla goda gåfvors gifvare, och dernäst mot landets högste jordiske vårdare. När alltså Första Kam-maren tror sig äfven böra uttala denna tacksamhet, vågar den tillika i sjelfva lyckan se ett gynsamt förebud till offervillig lust hos folk-ombuden att bidraga till lösningen af de samhällsfrågor, som varda det nu öppnade riksmötet förelagda. Vål är sant, att det sist för-flutna årets skörd varit mindre god, att flera näringsgrenar äro för tillfället tryckta och att åtskilligt annat gör bekymmer; men hvad betyda dock dessa lätta moln på en för öfrigt klar himmel, i jemfö-relse med de oväder, som annorstädes dragit fram öfver vår verlds-del? Ingen fiendefot har nedtrampat våra tegar, ingen egentlig nöd hemsökt våra fredliga bygder, ingen partilidelse hotat vår stats grund-valar. Man må emellertid, huru som helst, uppfatta den närvarande ställningen, så skall under alla omständigheter Kam-maren veta att fullgöra sin pligt, och det är med en sådan förklaring den till sist anhåller att i Eders Kongl. Maj:ts nådiga ynnest och bevågenhet få vara innesluten.

Företogs val af fyra ledamöter för att, jemte Talmannen, till-sätta Kam-marens kansli och vaktbetjening; och befunnos, efter val-förrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

Herr <i>Almquist</i> .....	med 69 röster.
» <i>Bennich</i> .....	» 69 »
» <i>Carleson</i> .....	» 68 »
» <i>Stråle</i> .....	» 68 »

Föredrogs och lades till handlingarne Kongl. Maj:ts sistlidne dag å rikssalen upplästa nådiga berättelse om hvad i riket och dess styrelse sig tilldragit sedan sista riksdag.

Föredrogs Kongl. Maj:ts sistlidne dag å rikssalen öfverlemnade nådiga proposition angående statsverkets tillstånd och behof.

Begärdes på bordet.

Friherre *Klinckowström* uppläste två motioner:

N:o 1, angående bestämmandet af det oförmedlade mantalet i de nya jordeböckerna; och

N:o 2, angående bildandet af en reservfond till bestridande af de första utgifterna vid en motsedd ombildning af landtförsvaret.

Båda dessa motioner bordlades.

---

Kammaren åtskildes klockan half 2 e. m.

In fidem  
*O. Brakel.*

---